

د افغانستان د اقتصادي او حقوقي مطالعاتو موسسه
موسسه مطالعات اقتصادي و حقوقي افغانستان
Afghanistan Economic & Legal Studies Organization

Economic E- Newsletter of Afghanistan

اخبار اقتصادی افغانستان

د افغانستان اقتصادی خبرونه

شماره
(۴)

ما هنامه الکترونیکی اقتصادی "موسسه مطالعات اقتصادی و حقوقي افغانستان"

اقتصادي میاشتنی "د افغانستان د اقتصادي او حقوقي مطالعاتو د موسسی"

Facebook: www.facebook.com/aelso1

Emails: aelso@aelso.org | aelso.org@gmail.com

Phones: +93(0)202106349 | +93(0)700253216 | +93(0)728920854

JUNE
2019

- ۱- خلیل صدیق از ریاست بانک مرکزی کنار رفت..... ۱
- ۲- سه تفاهمنامه مهم اقتصادی بین ترکمنستان و افغانستان امضا می شود..... ۲
- ۳- سومین بانک بازرگانی در افغانستان ورشکست شد..... ۳
- ۴- پروژه تولید ۴۰ میگاوات برق خورشیدی در هرات..... ۵
- ۵- چالش ها فرا راه کار سرمایه گذاری ها..... ۶
- ۶- کاهش بی پیشینه بهای تربز در ولایت فراه..... ۷
- ۷- میلیون ها دالر حساب های کاربران بازارهای «فور اکس» مسدود شده اند..... ۸
- ۸- بازارهای فوریکس در افغانستان..... ۱۰
- ۹- شرایط جدید صدور ویزه شنگن اعلام شد..... ۱۱
- ۱۰- زنان خودساخته ای که میلیونر شدند..... ۱۲
- ۱۱- شرکت های عظیم تولید کفش خواستار پایان جنگ تجاری آمریکا با چین شدند..... ۱۴
- ۱۲- پروژه برق کاسا -۱۰۰۰ (CASA-1000) و افغانستان..... ۱۵

شمېره..... پښتو خبرونه لړليک..... مخ

- ۱- د چابهار له لارې هند ته څه باندې ۸۰ تنه وچه مېوه صادره شوې..... ۱۷
- ۲- د لېږد رالېږد برخه کې د پانګونې د جذب لپاره ترانسپورت وزارت هڅې..... ۱۸
- ۳- په افغانستان کې درېيم سوداګريز بانک هم ديوالي شو..... ۱۹
- ۴- د مزار شريف د حلقوي سړک تړون لاسليک شو..... ۲۰
- ۵- د هندواني د صادراتو سربېره لا هم په بازارونو کې د هغې ټيټه بيه..... ۲۱
- ۶- د سوداګرو مېرمنو نندارتون؛ حکومت دې نورې اسانتياوې هم رامنځته کړي..... ۲۳
- ۷- نړيوال ځنځيري ارزښت بايد خراب نه؛ بلکې وساتل شي..... ۲۴
- ۸- ايراني او چيني چارواکو د افغانستان په اړه خبرې کړې..... ۲۷
- ۹- د کابل او اسلام آباد ترينګلو اړيکو پر سوداګرۍ بد اغېز کړی..... ۲۷
- ۱۰- د پيسو نړيوال صندوق د امريکا اقتصاد به سړکال ۲,۶ سلنه وده ولري..... ۲۸

NO	English News List	Page
1-	Forex Traders Stage Protest Following Scam Report	29
2-	Afghans Lose ‘Hundreds of Millions of Dollars’ in Forex Trading	31
3-	Pakistan Airspace Closure Declines Exports to India: Official	32
4-	Govt Asked to Improve Banking Services	34
5-	Afghanistan Exports 80 Tons of Dry Fruit to India Via Chabahar	35
6-	Efforts Underway to Boost Investment in Transportation Sector	36
7-	Govt Plans to Establish Date Farms	37
8-	Kandahar’s First Solar Power Plant To Be Inaugurated Soon	38
9-	Ministry To Begin Solar Energy Project In Herat	39
10-	Dramatic Drop in Watermelon Prices Harms Farah Farmers	40
11-	US Focuses On Building Global Consensus After Oil Tanker Attacks	41
12-	Preparations On Track to Implement TAPI Project	43
13-	Investment Challenges in Afghanistan Discussed	45
14-	How Afghanistan Commercial Bank Went Bankrupt?	46
15-	Business Community Urges Issues to Be Settled in Chabahar Port	48
16-	Govt Asked to Help Forex Traders	49
17-	Pakistani Actress Mahira Khan Supports Afghan Refugees	51
18-	Global Value Chain Must Be Safeguarded Against Disruption	52

خلیل صدیق از ریاست بانک مرکزی کنار رفت

خلیل صدیق از ریاست بانک مرکزی کناره گیری کرد، او برای چهار سال ریاست بانک مرکزی را بر عهده داشت.

ایمل هاشور، سخنگوی بانک مرکزی، گفت که آقای صدیق به مشکلات شخصی و بیماری از این سمت کنار رفته است. به گفته او ریاست جمهوری با کناره گیری خلیل صدیق از ریاست بانک مرکزی موافقت کرده است. آقای صدیق در ۱۸ ماه جاری استعفايش را به ریاست جمهوری سپرده بود، با این حال، قرار شده است که او تا ۲۵ ماه سرطان هم چنان به کارش ادامه دهد.

خلیل صدیق در ماه سرطان سال ۱۳۹۴ در فرمانی از سوی ریاست جمهوری به عنوان رئیس بانک مرکز معرفی شد و سپس از مجلس نماینده گان رأی اعتماد گرفت. ارزش پول افغانی در برابر دالر امریکایی در دوران ریاست خلیل صدیق در بانک مرکزی دچار نوسانات و افت و خیز بسیاری بود. در سالی که آقای صدیق به این سمت معرفی شد، هر دالر امریکایی در برابر ۵۷ افغانی در بازار ارز کابل تبادل می شد، اما در زمانی که او استعفا داده است، هر دالر امریکایی در برابر حدود ۸۰ افغانی تبادل می شود. به این ترتیب از زمان شروع تا ختم ماموریت او ارزش هر دالر امریکایی حدود ۲۳ افغانی رشد داشته است. این وضعیت اما انتقادات بسیاری در برابر سیاست های مالی بانک مرکزی به همراه شده است.

وزیر خارجه ترکمنستان در سفر به ولایت هرات بر روی همکاری‌های بیشتر اقتصادی میان دو کشور، تاکید کرد.

وزیر خارجه ترکمنستان در سفر به ولایت هرات بر روی همکاری‌های بیشتر اقتصادی میان دو کشور، تاکید کرد.

این سفر که صبح امروز و از طریق مرز تورغندی ولسوالی کشک رباط سنگی هرات انجام شد با استقبال وزیر مالیه و والی این ولایت همراه بود.

در این سفر قرار است سه تفاهم نامه بر روی ساخت خط آهن هرات - تورغندی، واردات انرژی و افزایش سرمایه گذاری‌ها به امضا برسد. رشید مُریدوف، وزیر خارجه ترکمنستان گفت که همکاری و دوستی میان دو کشور، میراثی است که از گذشتگان برای ملت و دولت‌های امروز به جا مانده و باید ادامه پیدا کند. او تاکید بر افزایش این روابط دوستانه میان دو کشور داشته است. در همین حال همایون قیومی، وزیر مالیه کشورمان هم از همکاری‌های وسیع دو کشور یاد کرد و گفت در آخرین مورد، محمد اشرف غنی با سفر به ترکمنستان، 10 تفاهم نامه همکاری را به امضا رسانده است. وی این رفت و آمدها و توافقات را در گسترش هرچه بیشتر روابط، به خصوص در بخش اقتصاد مفید دانست. در همین حال عبدالقیوم رحیمی، والی هرات که میزبان این مقامات می‌باشد از وزیر خارجه ترکمنستان دعوت کرد در بخش تامین نیاز خود از سنگ مرمر ولسوالی چشت این ولایت، سرمایه‌گذاری بیشتری انجام دهند. به گفته او، ولایت هرات قابلیت‌های زیادی را دارد که می‌تواند برای ترکمنستان مفید باشد. گفتنی است در این سفر، مهمانان دیگری هم از کابل و ترکمنستان حضور داشتند. افغانستان و به خصوص هرات با ترکمنستان نزدیکی زیادی را دارد. برق قسمتی از شهر هرات از این کشور تامین می‌شود و قرار است گاز هم در آینده از طریق پروژه تاپی وارد افغانستان شود.

سومین بانک بازرگانی در افغانستان ورشکست شد

موضوع ورشکستی بانک تجارتی افغانستان، به سال گذشته بر می گردد و در حال حاضر تصفیۀ این بانک جریان دارد. پس از ورشکست شدن بانک انکشافی افغانستان و کابل بانک در سالهای گذشته، سومین بانک «بانک تجارتی افغانستان» نیز ورشکست شد. موضوع ورشکستی بانک تجارتی افغانستان، به سال گذشته بر می گردد و در حال حاضر تصفیۀ این بانک جریان دارد. به گفته بانک مرکزی افغانستان، ماجرای مشکلات در بانک تجارتی افغانستان به سال ۱۳۹۱ هجری خورشیدی بر می گردد؛ زمانی که این بانک، یک بانک قرضه های کوچک زیر نام «بنام برک بنگلادیشی» فعالیت داشت. خلیل صدیق، رییس بانک مرکزی می گوید، در آن زمان مسؤولان برک بانک به علت های ناروشتنی تصمیم گرفتند که از بازار افغانستان بیرون بروند، اما دو تن به نام های آرین عظیمی و سلیم عظیمی، که گفته می شود صراف بوده اند و نیز یک

سرمایه گذار بنام سید محمد شاه، بانک برک را به بیش از سه میلیون دالر خریدند و بی‌درنگ برای آن جواز یک بانک - بانک تجارتی افغانستان - را از بانک مرکزی گرفتند. بانک مرکزی می‌پذیرد که جواز دادن مجدد به این بانک آنهم بی بررسی‌های لازم از سرمایه‌های خریداران آن، اشتباه بوده‌است.

اما، مسئولان پیشین بانک مرکزی که در زمان کار آنان، به بانک تجارتی افغانستان جواز داده شده بود، می‌گویند که در آن زمان سهام یک بانک به سهام‌داران بانک تجارتی افغانستان، انتقال یافته بود و این کار مطابق به قانون بانکداری انجام شده‌است. این مسئولان، می‌افزایند که برک بانک از سوی سرمایه‌گذاران بنگلادیشی در افغانستان ایجاد شده بود و این بانک شاخه بانک دیگری نبوده‌است.

خان افضل هده وال، معاون پیشین بانک مرکزی در این باره افزود: «قوانین افغانستان به تمام سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد که در بخش بانک‌داری، سرمایه‌گذاری کنند. بنأ، این شخص که بنگلادیشی بود در افغانستان بنام برک بانک را ایجاد کرد و در آن سرمایه‌گذاری کرد، اما پس از یک زمانی، آنان تصمیم می‌گیرد که سهامش را در این بانک بفروشند؛ بانک فروخته نشده، سهام آن فروخته شده‌است؛ این دو، فرق می‌کند».

رئیس کنونی بانک مرکزی، می‌گوید که تخطی‌ها در بانک تجارتی افغانستان از همان آغاز ایجاد آن وجود داشتند. یکی از این تخطی‌ها که در نهایت بانک را به رکود روبه‌رو ساخت، قرضه‌های مبهم و دشواریاب استند. حتا گفته می‌شود سهام‌داران این بانک، به بهانه قرضه، پول‌ها را از این بانک می‌کشیدند و سرانجام این بانک با کمبود سرمایه و در نهایت به وضعیت نامناسبش سوق داده شد. پس از این وضعیت، آراین عظیمی، سلیم عظیمی و سید محمد شاه، سهام‌داران این بانک، در جستجوی خریدار بعدی سهام این بانک می‌شوند.

جاوید اندیش که خودش را آخرین مالک بانک تجارتی افغانستان می‌داند، می‌گوید که وی با ذبیح الله زیارمل و طارق عمادی، دوتن از سرمایه‌گذاران دیگر حاضر به خرید این بانک شدند که در نتیجه سپردن پیشنهادات شان به بانک مرکزی، طارق عمادی واجد شرایط به خرید این بانک شناخته نشد و ذبیح الله زیارمل نیز به علت‌های نامعلوم از خریدن سهم در این بانک دست کشید. در نهایت جاوید اندیش، ناگزیر شد تمام سهام این بانک را بخرد.

جاوید اندیش، ادعا دارد که پس از خرید تمام سهام در بانک تجارتی افغانستان متوجه شد که تنها بیست و دو میلیون دالر در این بانک موجود است. او می‌گوید که بانک مرکزی در تبانی با سهام‌داران بانک تجارتی افغانستان اطلاعات نادرست از وضعیت این بانک به وی داده بودند.

پروژه تولید ۴۰ میگاوات برق خورشیدی در هرات

شماری از سرمایه گذاران می گویند که برای عملی شدن این پروژه ها نیاز است سهولت های بیشتری برای بخش خصوصی فراهم شوند. پروژه تولید ۴۰ میگاوات برق خورشیدی در هرات یکی از هشت پروژه یی است که وزارت مالیه گفته است تا دو ماه دیگر به داوطلبی گذاشته خواهد شد .

این پروژه که ۳۵ میلیون دالر هزینه خواهد برد قرار است با سرمایه گذاری مشترک دولت و بخش خصوصی عملی شود .

شرکت برشنا می گوید که بررسی های نخستین برای عملی سازی این پروژه انجام شده است .

در این برنامه گرداننده زرمینه محمدی با عبدالصیر عظیمی، معین پیشین وزارت انرژی و آب و آگاه اقتصادی بحث کرده است.

چالش‌ها فرا راه کار سرمایه گذاری ها

سرپرست وزارت صنعت و تجارت از برنامه‌های این وزارت به هدف حمایت از سرمایه گذاری‌های نو پا تاکید دارد. وزیر اقتصاد می‌گوید که بر بنیاد تخمین‌های آنان سالانه تا هفت هزار کاربازهای کوچک در کشور با رکود روبرو می‌شوند.

وی می‌گوید که در کنار چالش‌ها فرا راه کار سرمایه گذاری‌های کوچک و میانه در کشور، فرصت‌های هم در کشور در این بخش وجود دارند که باید بکار گرفته شوند.

وزارت زراعت و آبیاری می‌گوید که فرآورده‌های تربز در ولایت فراه امسال هفده درصد افزایش یافته‌اند.

کشاورزان در ولایت فراه، می‌گویند که در پی افزایش فرآورده‌های تربز در این ولایت، بهای این میوه شیرین به گونه بی‌پیشینه کاهش یافته است.

به گفته این کشاورزان، بهای هرکیلوگرام تربز اکنون در بازارهای ولایت فراه به یک افغانی رسیده است.

کشاورزان در ولایت فراه، با انتقاد از عدم همکاری حکومت برای بازاریابی فرآورده‌های‌شان، می‌گویند که امسال صدها هزار افغانی زیان کرده‌اند.

کشاورزان فراه، می‌گویند بهای کنونی تربز در بازارهای این ولایت حتی هزینه‌های کشت و برداشت آن را نمی‌سازد. علاءالدین، یکی از این کشاورزان گفت: «هر کیلو تربز به یک افغانی، هر کیلو سیب به سه افغانی، هرکیلو خبربوزه به چهار افغانی است. عبدالواسع، کشاورز دیگر نیز افزود: «هر کیلو تربز به یک افغانی است. ما بسیار توان کرده‌ایم؛ کشاورزی ما کلاً ضرر است؛ سردخانه نداریم... تنها کرایه موتر ما ۳۵ هزار افغانی شده.

بیشتر کشاورزان ولایت فراه برای این که فرآورده‌های کشاورزی‌شان را به بهای بلندتر به فروش برسانند این فرآورده‌ها را به بازارهای هرات آورده‌اند.

در حال حاضر، یک کیل گرام تربز در بازارهای هرات نیز کمتر از دو افغانی خرید و فروش می‌شود در حالی که هزینه انتقال هر کیل گرام تربز تا بازارهای هرات بیشتر از دو افغانی می‌شود. مسئولان وزارت زراعت، می‌گویند که در زمینه افزایش تولیدات فرآورده‌های کشاورزی، کشاورزان فراه را کمک کرده‌اند و تلاش دارند تا زمینه‌های فروش فرآورده‌های آنان را نیز فراهم سازند.

اکبر رستمی، سخنگوی وزارت زراعت بیان داشت: «بالتر از ۷۹۱ متریک تُن تولید ترُبُر در ولایت فراه امسال گزارش شده است که نسبت به سال گذشته ۱۷ درصد افزایش را نشان می دهد. یکی از دلایل کاهش قیمت ها در روزهای اخیر عدم انتقال و صادرات ترُبُر از ولایت فراه به ولایت ها هم جوار و سایر ولایت ها بود.

در همین حال، کارشناسان اقتصادی، حکومت را مکلف می دانند که از تولیدات و فرآورده های کشاورزی پشتیبانی لازم کند.

محمد یعقوب مشعوف، کارشناس اقتصادی می گوید که نبود سردخانه ها برای نگهداری فرآورده های کشاورزی به ویژه میوه های تازه یکی از مشکلات جدی کشاورزان در کشور است.

بانک مرکزی می گوید که در این باره بررسی خواهد کرد، شماری از کاربران بازارهای فریبکار «فور اکس» در پایتخت، در اعتراض به بی سرنوشتی میلیون ها دالر پول های شان، در برابر شرکت «صرافی البشیر» گرد آمدند.

این افراد، می گویند که از چند روز بدینسو حساب های شان بسته شده اند و در حال حاضر به پول ها و حساب های شان دسترسی ندارند. معترضان، ادعا دارند که شرکت صرافی البشیر با پول های آنان در این بخش کار می کرد و اکنون مسؤولان این شرکت به آنان پاسخ نمی دهند.

عنایت الله فانی، یکی از این معترضان گفت: «مالک فور اکس، بشیر بود و مالک اف اکس زون هم، بشیر است. مالک ویژن هم بشیر است که سر پول ما کار می کرد». حامد، معترض دیگر نیز بیان داشت: «برای ما قبلاً یک چیزی شبیه کارت داده بودند.

حالا این کارت را هم از ما گرفته اند. اکونت (حساب بانکی) ما را تغییر داده اند به نام شرکت یونی فکس، قبلاً به نام ویژن بود. این افراد زیان ها و فریب کاری ها بنام بازار فور اکس را در کشور، خطرناک تر از بحران کابل بانک می دانند و می گویند که بانک مرکزی در این بخش بی پروایی کرده است. آنان هشدار می دهند که اگر سرنوشت پول های شان معلوم نشود در برابر بانک مرکزی و لوی سارنوالی دست به راهپیمایی خواهند زد.

شماری از بازرگانان و صرافان در کندهار، زیان های ناشی از بازار فریب کارانه فور اکس را در این ولایت بیش از یک میلیارد دالر می گویند. اما هنگامی که خواستیم با شرکت البشیر تماس بگیریم به تماس ما پاسخ داده نشد. در همین حال بانک مرکزی می گوید که در این باره بررسی خواهد کرد.

محمد سلیم صلاح، آمر عمومی نظارت امور مالی در بانک مرکزی گفت: «مارکیت ها را در کل بررسی و ارزیابی می کنیم تا همچون بزنس هایی که وجود داشته باشند، جلو آنان گرفته شود.

به گفته صرافان، در عقب این خدمات فریب کارانه فور اکس بازرگانی بنام بشیر گل زاده قرار دارد. آنان می گویند که این شخص در سال های گذشته شرکت «ویژن» و اکنون شرکت های دیگری بنام های «اف اکس زون» و «یونی فکس» را به کار می گیرد. این شرکت ها به گونه پنهانی و با شیوه های گوناگون اکنون هم در پایتخت و شماری از شهرهای دیگر فعال استند.

بازارهای فوریکس در افغانستان

بانک مرکزی می‌گوید که به چنین فعالیت‌ها نه جواز داده است و نه نظارتی بر آن دارد.

در بیش از چهارده سال گذشته کسانی که در افغانستان در بازارهای "فوریکس" سرمایه‌گذاری کرده‌اند صدها میلیون دالر زیان دیده‌اند و به گفته این افراد میلیارد ها دالر به همین بهانه به بیرون از کشور کشیده شده‌اند. شماری از صرافان می‌گویند که از چهارده سال بدینسو تا کنون بازار "فوریکس" در کشور فعال است و بانک مرکزی با آنکه از بی‌نظمی‌ها و فریبکاری‌ها در این بازارها آگاهی داشت، در این باره هیچ اقدامی نکرده است.

شرایط جدید صدور ویزه شنگن اعلام شد

هزینه دریافت ویزه شنگن از جون سال ۲۰۲۰ میلادی به ۸۰ یورو افزایش می‌باید.

شورای اتحادیه اروپا افزایش ۳۳,۳ درصدی هزینه صدور ویزه شنگن را تصویب کرد. بر پایه مصوبه این شورا، متقاضیان ویزای شنگن از ابتدای جون سال ۲۰۲۰ میلادی باید به جای ۶۰ یورو فعلی ۸۰ یورو برای اخذ این ویزه پرداخت کنند. شورای اتحادیه اروپا هدف از تصویب این قانون را حصول اطمینان از پوشش هزینه صدور ویزه توسط کشورهای عضو اتحادیه و طراحی مکانیزمی برای افزایش هر سه سال یکبار نرخ صدور ویزه ای شنگن اعلام کرده است.

این مصوبه ۶ ماه پس از انتشار از طریق روزنامه رسمی اتحادیه اروپا قابل اجرا خواهد شد. با توجه به این که انتشار رسمی مصوبه شورای اتحادیه اروپا معمولاً یک ماه به طول می‌انجامد، پیش‌بینی می‌شود که اجرای قانون جدید صدور ویزه ای شنگن از ابتدای جون سال آینده میلادی اجرایی شود. اصلاحات صورت گرفته در خصوص قوانین صدور ویزه ای شنگن، سال گذشته و توسط کمیسیون اروپا با هدف تسهیل اخذ ویزه توسط مسافرانی که به طور مکرر به کشورهای عضو اتحادیه شنگن سفر می‌کنند، ارائه شده بود.

به همین منظور در مصوبه روز پنجشنبه شورای اتحادیه اروپا مقرر شده که حداقل فاصله زمانی میان وعده ارائه درخواست اخذ ویزا تا زمان آغاز سفر به ۱۵ روز کاهش یابد و نیز حداکثر فاصله زمانی تقاضای روادید تا انجام سفر از ۳ ماه فعلی به ۶ ماه افزایش یابد.

همچنین در چارچوب این مصوبه رویه مشخص و هماهنگی در مورد تمامی افرادی که سفرهای پرشمار به کشورهای عضو اتحادیه شنگن دارند، اتخاذ خواهد شد تا بر اساس سوابق مثبت دوسیه سفرهای آنها امکان صدور ویزه برای دوره ۱ تا ۵ سال وجود داشته باشد.

البته این مصوبه به کشورهای عضو پیمان شنگن این امکان را می‌دهد که در صورت مساعدت و همکاری مناسب کشورهای ثالث، در خصوص شهروندان آنها تسهیلات صدور سهل‌تر ویزای طولانی مدت‌تر و کم‌هزینه‌تر را اعمال کنند.

پیمان شنگن نخست در سال ۱۹۸۵ در میان پنج کشور به امضا رسید و امروز ۲۶ کشور اروپایی عضو آن هستند. این پیمان علاوه بر ایجاد امکان مسافرت بدون روادید میان این کشورها، اجازه مبادله آزاد کالا، سرمایه و نیروی کار را در میان کشورهای عضو می‌دهد.

زنان خودساخته‌ای که میلیونر شدند

اصطلاح خودساخته (Self-made) نشان می‌دهد که این زنان ثرویشان را به ارث نبرده‌اند، بلکه با کار، سرمایه‌گذاری، یا در مواردی با استفاده از شهرت‌شان ثروتمند شده‌اند. اگرچه شمار زیادی از افراد این فهرست ۸۰ نفره را سلبریتی‌ها و تولیدکنندگان مواد آرایشی تشکیل می‌دهند، اما نام این افراد در بالای لیست دیده نمی‌شود.

در فهرست منتشر شده در مجله فوربز، کم نیست شمار کسانی که از یک کسب و کار کوچک خانوادگی شروع کرده و میلیونر یا میلیاردر شده و به کارآفرینان موفق با هزاران کارمند تبدیل شده‌اند.

ثروتمندترین زن آمریکایی و نفر اول این فهرست، یکی از آنهاست. داین هندریکس، رئیس و یکی از دو بنیانگذار شرکت تامین‌کننده مصالح ساختمانی ای‌بی‌سی سوپلای است.

این زن ۷۲ ساله که ثروتش به ۷ میلیارد دلار می‌رسد، در سال ۱۹۸۲ به همراه همسرش کن هندریکس، یک فروشگاه مصالح ساختمانی در ایالت ویسکانسین تاسیس کرد که اکنون ۷۸۰ شعبه در ۴۹ ایالات آمریکا دارد. شوهر خانم هندریکس در سال ۲۰۰۷ درگذشت و او از آن زمان به تنهایی این مجموعه بزرگ با بیش از ۱۲ هزار کارمند را مدیریت می‌کند.

شمار زیادی از اعضای فهرست ۸۰ نفره زنان ثروتمند خودساخته ایالات متحده، سلبریتی‌ها (چهره‌های هنر و موسیقی) و فعالان عرصه مُد و لوازم آرایشی هستند.

کایلی جنر (اول از راست) در کنار خواهرانش جلوی دوربین تلویزیون‌ها بزرگ شد یکی از نامدارترین آن‌ها که در میان ۱۰ نفر اول فهرست دیده می‌شود، اپرا وینفری،

مجری تلویزیون و هنرپیشه برنده اسکار است. عمده شهرت او در حال حاضر به خاطر برنامه تلویزیونی‌اش به نام اپرا شو است. اپرا در سال ۲۰۱۱ با کمک شبکه دیسکاوری، شبکه تلویزیونی خودش را راه‌اندازی کرد. ثروت اپرا وینفری، که در فهرست مجله فوربز نفر دهم است، ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار برآورد می‌شود. کایلی جنر (ثروت: یک میلیارد دلار) که از او به عنوان جوان‌ترین میلیاردر خودساخته جهان نام برده می‌شود، در این فهرست بیست و سوم است. کایلی جوان‌ترین عضو خانواده کارداشیان است. او مالک یک شرکت لوازم آرایشی به نام کایلی است که در سال ۲۰۱۸، ۳۶۰ میلیون دلار فروش داشته است.

بعضی از بزرگترین شرکت های تولید کفش جهان دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا، را ترغیب کرده اند به جنگ تجاری با چین پایان دهد و نسبت به آثار "فاجعه بار" آن برای مشتریان هشدار داده اند.

در نامه ای که ۱۷۰ شرکت از جمله نایکی و آدیداس امضا کرده اند آمده است که تصمیم رئیس جمهور آمریکا برای افزایش تعرفه واردات به ۲۵ درصد تاثیری نامتوازن بر طبقه کارمند و کارگر خواهد داشت. آنها همچنین هشدار می دهند که افزایش عوارض واردات، آینده بعضی کسب و کارها را تهدید می کند. این شرکت ها گفتند: "وقت آن است که این

جنگ تجاری پایان یابد". آقای ترامپ اخیرا پس از شکست مذاکرات آمریکا و چین برای حل اختلافات تجاری، تعرفه اعمال شده بر حدود ۲۰۰ میلیارد دلار کالای وارداتی از چین را از ۱۰ درصد به ۲۵ درصد افزایش داد. چین در واکنش اعلام کرد قصد افزایش مالیات بر حدود ۶۰ میلیارد دلار کالای وارداتی از آمریکا از روز اول ژوئن را دارد. شرکت های کفش سازی که این نامه را امضا کرده اند مدعی اند که هرچند تعرفه آمریکا بر کفش وارداتی به طور میانگین ۱۱,۳ درصد است اما در بعضی موارد می تواند به ۶۷,۵ درصد برسد. آنها نوشتند: "افزودن ۲۵ درصد مالیات اضافه روی تعرفه های موجود به این معنی است که بعضی از خانوارهای آمریکایی گاه مجبور به پرداخت نزدیک به ۱۰۰ درصد عوارض روی کفش هایشان خواهند شد، که غیرقابل تصور است". وقتی آقای ترامپ پیشتر در ماه جاری تعرفه ها را بالا برد به شرکت ها گفت که می توانند با انتقال تولید به آمریکا از هزینه های خود بکاهند. او در توییتی نوشت: "چین خیلی کمتر از آنچه که به ما می فروشد از ما خرید می کند، تقریبا به اندازه ۵۰۰ میلیارد دلار، برای همین در موقعیتی عالی هستیم. محصولات خود را در داخل آمریکا تولید کنید و تعرفه ای نخواهید پرداخت. به جای چین همچنین می توانید از کشوری آزاد از تعرفه خرید کنید. خیلی از شرکت ها در حال ترک چین هستند". تولیدکنندگان کفش و فروشندگان می گویند که هرچند در حال انتقال منابع خود از چین به سایر کشورها بوده اند اما "تصمیم گیری در مورد محل تولید نیازمند سال ها برنامه ریزی است و شرکت ها به راحتی نمی توانند کارخانه هایشان را منتقل کنند تا خود را با این تغییرات تطبیق دهند".

پروژه برق کاسا - 1000 (CASA-1000) و افغانستان

پروژه کاسا 1000 در سال 2008 میلادی مورد توجه قرار گرفت. این پروژه شامل احداث خطوط انتقال برق از قرقیزستان و تاجیکستان به پاکستان از راه افغانستان است.

کشورهای قرقیزستان و تاجیکستان از لحاظ داشتن منابع نفتی و گازی کشورهای فقیری هستند اما به علت داشتن سد های فراوان در تولید انرژی برق آبی بسیار غنی می باشند؛ به طوری که سالانه 5 میلیارد کیلووات برق در این کشورها به هدر می رود. بر این اساس سران کشورهای قرقیزستان، تاجیکستان، پاکستان و افغانستان دور هم گرد آمدند تا از این انرژی استفاده نمایند. با توجه به نیازمند بودن کشورهای پاکستان و افغانستان به انرژی برق تصمیم گرفتند که پروژه انتقال برق از کشورهای قرقیزستان و تاجیکستان به پاکستان از طریق افغانستان را راه اندازی نمایند. هزینه برآورد شده این پروژه در حدود یک میلیارد و 17 میلیون دالر امریکایی است که بانک جهانی، امریکا، بریتانیا، بانک سرمایه گذاری اروپایی و بانک توسعه اسلامی وعده تامین آن را داده اند.

برای عملی شدن این طرح نیاز به اعمار خطوط انتقال برق است و هر 4 کشور در این زمینه دست به اقداماتی زده اند. اشرف غنی احمد زی در تاریخ 20 قوس 1396 قرار داد های لین انتقال برق کاسا 1000 و اعمار سب استیشن 500 کیلووات ارغندی را با شرکت و مسولین کمپنی های هندی KPTL و KEC به امضا رساند. بر طبق این قرار داد که هزینه آن توسط کمک بلاعوض بانک جهانی و بانک انکشاف آسیایی پرداخت می شود؛ پروژه اعمار خطوط و سب استیشن ها در آپریل 2018 آغاز گردیده و بعد از دو و نیم الی سه سال ختم خواهد شد.

اهمیت این پروژه برای افغانستان:

محل ترانزیت بودن برای انتقال انرژی تاثیر و اهمیتی برای کشور مسیر دارد. زیرا در کنار استفاده از انرژی در حال انتقال در برابر انتقال آن هزینه گمرکی نیز دریافت می گردد که برای اقتصادی کشور بسیار اهمیت می باشد. پروژه انتقال برک کاسا در خاک افغانستان 562 کیلومتر است که از 6 ولایت و 23 ولسوالی در شمال شرق و شرق افغانستان عبور خواهد کرد. مسیری که در آن 152000 خانواده حضور دارند و یقیناً انتقال برق بی تاثیر بر این خانواده ها نخواهد بود. انتقال برق نخواهند بود.

برمنبای قراردادی که در اکتبر 2014 میان سران کشورها بسته شد پاکستان در مقابل هر کیلووات ساعت برق باید 1.25 سنت دالر آمریکایی به دولت افغانستان بپردازد. درآمد سالانه این ترانزیت حدود 40 الی 45 میلیون دالر خواهد بود.

درآمد سالانه و استفاده از انرژی انتقالی برق برای نزدیک به 15000 خانواده تاثیرات مستقیم این خطوط انتقال برق می باشد اما فراهم شدن زمینه کاری، بالا رفتن قدرت برق مصرفی شهروندان افغانستان، و ایجاد کارخانه ها صنعتی با استفاده از این برق و مهیا شدن زمینه های شغلی تاثیرات غیر مستقیم این پروژه می باشد.

در حقیقت به واقعیت پیوستن این طرح یکی از فرصت های اقتصادی، سیاسی برای افغانستان است. متأسفانه از جمله نگرانی هایی که از آغاز این روند دامن گیر آن بوده وجود ناامنی و عدم شفافیت کاری در حکومت افغانستان است. اگر دولت نتواند اعتماد کشورهای همسایه و منطقه را در راستای تامین امنیت و بالابردن شفافیت بوروکراسی جلب کند نه تنها این پروژه ها نیمه تمام خواهند ماند بلکه از تصویب پروژه های دیگر نیز محروم خواهیم ماند. موقعیت استراتژیک افغانستان در میان منطقه های آسیای میانه و آسیای جنوبی است و با توجه به محدود به خشکه بودن کشورهای آسیای میانه نه تنها برای انتقال خطوط برق بلکه حتی برای انتقال سایر مواد و متصل نمودن آن به بندرهای کشور پاکستان و ایران می تواند حائز اهمیت باشد به شرطی که سران دولت ها به خصوص افغانستان و پاکستان در رابطه به ایجاد صلح و امنیت به نتیجه مطلوب دست یابند.

فاطمه خاوری دانشجوی دانشکده علوم سیاسی

هند ته د افغانستان په دویم صادراتي کاروان کې د لومړي ځل لپاره څه د پاسه څلوېښت تنه انځیر دغه هېواد ته صادر شي.

د سوداګرۍ او صنعت وزارت د لومړي ځل لپاره څه باندې ۸۰ تنه انځیر او شکرپاره د چابهار بندر له لارې د هند بازارونو ته رسېدلې ده.

هند ته د چابهار بندر له لارې د توکو د صادراتو بهیر له پیلېدو وروسته دا د هېواد د صادراتي توکو دویمه جوړه ده چې له دې لارې هند ته رسېږي.

د سوداګرۍ او صنایع خوني مرستیال خانجان الکوزی وايي: دا جوړه په ډېره کمه موده کې د چابهار له لارې هند ته رسېدلې ده او دا لومړی ځل دی چې د کندهار انځیر د هند بازارونو ته د بحر له لارې صادرېږي. له بلخوا د چابهار بندر مسوولین د دغو توکو د صادراتو د اداري چارو او بارګیرۍ په برخه کې د لاسانتیاوو خبر ورکوي. د چابهار بندر عمومي مدیر بهروز آقايي وویل: د افغانستان دا کانټینري جوړه له کندهاره چابهار ته رسېدلې او په دوه ورځو کې د پراونو له کچ کولو وروسته د هند بازارونو ته استول شوې. موږ هڅه کوو چې افغاني توکي په لږ موده کې د چابهار له لارې نورو هېوادونو ته واستول شي. هند ته د افغانستان په دویم صادراتي کاروان کې د لومړي ځل لپاره څه د پاسه څلوېښت تنه انځیر دغه هېواد ته صادر شي. د سوداګرۍ او صنعت وزارت وايي ډېر ژر به د چابهار له لارې هند ته یو لوی سوداګریز کاروان روان شي. د سوداګرۍ او صنعت وزارت ویاند سمیر رسا وايي: ټاکل شوې وه یوه بله ستره جوړه هم د چابهار له لارې هند ته واستول شي، خو دا کار د اختر د رخصتیو له امله ترسره نه شو. له اختر وروسته ډېر ژر د چابهار په موخه او له هغه ځایه د هند بازارونو ته به صادر شي. له دې مخکې هم د افغانستان ۵۷۰ تنه صادراتي توکي د چابهار بندر له لارې هند ته صادر شوي دي.

د اقتصادي چارو یو شمېر کارپوهان د ایران د چابهار بندر د کارولو لپاره د سوداګرو د لېوالتیا ترڅنګ د هند، ایران او افغانستان له حکومتونو غواړي چې د ځمکني ترانسپورت په برخه کې ورته لازياتي اسانتياوې برابرې کړي.

د لېږد رالېږد برخه کې د پانگوني د جذب لپاره ترانسپورت وزارت هڅې

په هېواد کې د لېږد رالېږد شرکتونو له ډلې يوازې ۱۱ شرکتونه توانېدلي چې له پولو هغې غاړې ته د توکو د لېږد رالېږد جواز ترلاسه کړي.

د ترانسپورت وزارت وايي چې د لېږد رالېږد په برخه کې د پانگوني د جذبولو لپاره لازمه زمینه برابره شوې ده.

د ترانسپورت وزارت مرستيال امام محمد وريماچ وايي چې له سيمه ييزو هېوادونو سره د ترانسپورتي اړيکو د پراختيا او ځمکنیو لېږد رالېږد لارو د پرانيستو ترڅنګ هڅه کېږي چې په هېواد کې د لېږد رالېږد شرکتونو وړتياوې هم لوړې شي.

د ترانسپورت وزارت د شمېرو له مخې، اوس مهال په هېواد کې له ۲۲۵ زيات ترانسپورتي شرکتونه شته او دې شرکتونو هېواد کې سلگونه مېليونه ډالر پانگونه کړي ده.

د ترانسپورت وزارت مرستيال امام محمد وريماچ څرګنده کړه: موږ بايد ښه وړتيا او ظرفيت رامنځته کړو او ټول هغه هوکړه ليکونه چې له سيمه ييزو او نړيوالو هېوادونو سره چې دوه او درې اړخيزه دي لرو، خو بيا هم د وړتيا د نه لرلو له امله چې ټول معيارونه پوره کړي ولرو.»

خو شمېر پانگه وال بيا د لېږد رالېږد په برخه کې د ستونزو او تر خوا يې د نا امنۍ له کبله په ترانسپورتي برخه کې د زياتې پانگوني چاره ستونزمنه بولي.

د ترانسپورتي شرکت مسوول محمد يوسف مومند په دې اړه وايي: ما مخکې ژمنه کړې وه که چېرې دولت د ترانسپورت په برخه کې مرسته وکړي زه حاضر يم چې ۲۵۰۰ ښاري بس کابل ښار ته چمتو کړم څو فعاليت وکړي.

د ترانسپورت وزارت د چارواکو په خبره، د يادو شرکتونو له ډلې يوازې يوولس هغه يې توانېدلي له پولو هغې غاړې د توکو د لېږد رالېږد جواز تر لاسه کړي.

په افغانستان کې درېيم سوداگريز بانک هم ډيوالي شو

د افغانستان د سوداگريز بانک ډيوالي کېدو موضوع درې کاله پخوان ته ورکړي او دم کړۍ د دغه بانک تصفيه روانه ده.

د افغانستان د پراختيايي بانک او کابل بانک له ماتې وروسته، د افغانستان درېيم سوداگريز بانک هم ډيواله شوی او په اوسني وخت کې د دې بانک تصفيه روانه ده. د افغانستان د سوداگريز بانک مسوول چې په ۲۰۱۵ زېږديز کال کې د دې بانک ونډې پېرلې وایي د افغانستان بانک د دې بانک د پخوانيو ونډه لرونکو په ملگرتيا يوه له ماتې سره مخامخ او بې پانگې بانک دوی ته سپارلی او ادعا لري چې کابو ۲۲ مېليون ډالر يې په دې بانک کې بې برخليکه پاتې دي. جاوید اندیش چې ځان د افغانستان د سوداگريز بانک وروستی خاوند بولي وايي له دوو پانگوالو ذبیح الله زیارمل او طارق عمادي سره د دې بانک اخیستو ته چمتو شول چې په پایله کې طارق عمادي د افغانستان بانک لخوا د بانک د پېرلو په شرایطو برابر وبلل شو او ذبیح الله زیارمل هم د بانک له پېرلو لاس واخیست او نوموړی مجبور شو ټول سهام یې وپېري. جاوید اندیش ادعا لري چې د افغانستان په سوداگريز بانک کې د ټولو ونډو له پېرلو وروسته خبر شو چې د افغانستان بانک د دې بانک په اړه ناسم مالومات هغه ته ورکړي و. د افغانستان د سوداگريز بانک رییس جاوید اندیش وايي: «د همدغه سوداگريز بانک په منځ کې یو ودانۍ ده چې ارزښت یې له دوه لکو ډالرو پورته نه دی هغه یې دوه سوه څلور دېرش مېلیونه افغانۍ په ارزښت په پانگه کې داخل کړی.

خو د مرکزي بانک پخوانی رییس خلیل صدیق بیا وايي چې دا د مرکز بانک کار نه دی، هغه زیاته کړه: «دا د مرکزي بانک گناه نه ده دا د مرکزي بانک دنده نه ده چې څوک بانک اخلي چې بانکي تحلیل یې وکړي موږ خو بانکي شنوونکي نه یو موږ د بانکو کنټرولونکي یوو.

خو د افغانستان د سوداگريز بانک د ونډو د پلورونکو مدافع وکیل وايي دا بانک د ښاغلي اندیش لخوا له پېرلو وروسته له ستونزو سره مخ شو.

د سلیم عظیمي مدافع وکیل شفیق الله سیغاني وکیل وايي: د ۲۰۱۵ کال په درېیمه کله چې ونډه او سهام جاوید اندیش ورکول کېږي، ټول منقول او غیر منقول جايدادونه او مرکزي کپیټل ټول د جاوید اندیش په نوم کېږي. مرکزي بانک د افغانستان بانک سوداگريز بانک ته مکتوب ورکوي چې سوداگريز بانک رسم د جاوید اندیش په نوم شوی دی.

ددې دوسي په پېچلتيا سره اوس پوښتنه دا ده چې د افغانستان په سوداگريز بانک کې ستونزو ته په پام سره څه تضمین موجود دی چې په راتلونکي کې څو نور بانکونه هم د دغه بانک په شان له ستونزو سره مخامخ نشي او ولې د افغانستان بانک نه دی توانيدلی پر بانکونو د څارنې ترڅنګ د هيواد په مالي نظام کې د سرغړونو مخه

د مزار شريف د حلقوي سرک تړون لاسليک شو

ونيسي. دغه تړون پر بنسټ ټاکل شوی ده چې د اوولس اعشاريه څلور کيلو مترو په اوږدوالي سره د مزار شريف حلقوي سرک جوړ شي. د بلخ ولايت په مزار شريف ښار کې د واک جوړولو يوه ستره پروژه د ترانسپورت او ټولگټو وزارت او د واک جوړونې له دوه شرکتونو سره کابل کې لاسليک شوه. دغه تړون پر بنسټ ټاکل شوی ده چې د اوولس اعشاريه څلور کيلو مترو په اوږدوالي سره د مزار شريف حلقوي سرک په دوو کلونو او د يو اعشاريه اته کيلومترو په اوږدوالي سره د شفا تنګي د سيند د ختيځ سرک پروژه په راتلونکو پنځو کلونو کې د دغه شرکت له لوري بشپړه شي. د

ترانسپورت او ټولگټو وزارت وايي چې گټې اخيستنې ته به د دغو پروژو په سپارل کېدو سره مزار شريف ښار ته د بلخ ولايت د اوسېدونکو د تگ راتگ د ستونزې پر هوارېدو سربېره په مزار شريف ښار کې دننه ترافکي گڼه گونه به هم کمه شي. د دغو پروژو ارزښت څه باندې يو مېليارد يو اوه سوه مېليونه افغانۍ دی.

د ترانسپورت وزارت سرپرست يما ياري د دغو تړونونو د لاسليک په اړه وويل: هغه تړونونه چې نن لاسليک کېږي، د دغو پروژو ارزښت څه باندې يو زره او اوه سوه مېليونه افغانۍ دی، په ټوليزه توگه اولس کيلومتره د څلوېښت کيلومتره سور سره په شپږو ليکو کې په معياري توگه په بلخ کې به جوړ شي. دا په بلخ کې د ترانسپورت وزارت يوه ستره پانگونه ده.

په دې غونډه کې په ولسي جرگه کې د بلخ ولايت يو شمېر استازي د بلخ ولايت په ولسواليو کې د نورو پروژو د پلي کېدو غوښتنه کوي.

د ولسي جرگې غړي عباس ابراهيم زاده څرگنده کړه: زموږ غوښتنه دا ده چې موږ په ليرې پرتو ولسواليو کې چې له مزار شريف څخه ليرې دي ډېره پاملرنه غواړو، چارکنت ولسوالۍ ده، د هغه ترڅنګ يو سرک په دولت اباد کې دی، او څو نورو ولسواليو کې چې د هغه په جوړولو کې د ترانسپورت وزارت پاملرنه غواړو. اخوا د قراردادي شرکتونو مسوولان نا امنۍ لويې ننگونې بولي خو دغه قرارداديان پر خپلو وخت د پروژو پر عملي کېدو ټينگار کوي.

د هندواني د صادراتو سربېره لا هم په بازارونو کې د هغې ټيټه بيه

ولسمشر هم حکم کړی چې هندوانه دې د قول اردوگانو د خوړو نوملړ کې دې اضافه شي. د سوداګرۍ او صنعت وزارت وايي چې د افغانستان د هندواني د صادراتو لومړنۍ چوپه اذربايجان ته ورسېده. په دغې چوپه کې ۴۰ ټنه هندوانه تېره اوونۍ له افغانستانه د اذربايجان په لور روانه شوې وه .

حکومت له هغې وروسته نورو هېوادونو ته د هندواني د صادراتو پرېکړه وکړه چې د دغې خوړې مېوې بيه د افغانستان په ځينو ښارونو کې تر يوې افغانۍ راټيټه شوه. ولسمشر هم حکم کړی چې هندوانه دې د قول اردوگانو د خوړو نوملړ کې دې اضافه شي او صنعت او سوداګرۍ وزارت بيا د نږدې ۴۰ ټنو په کچه هندواني اذربايجاني ته صادري کړې دي.

د صنعت او سوداګرۍ وزارت مرستيال اجمل حميد عبدالرحيمزی وايي: زموږ کاروان نن اذربايجان ته ورسېد او افغان حکومت د دې لپاره چې دا کاروان تر موخې ورسېږي، له خصوصي سکتور سره يې مالي مرسته هم کړې ده.

له هغې وروسته چې د هندواني د کمې بېي په اړه خبرونه خپاره شول، په بېلابېلو ولايتونو کې له دغې مېوې د استفادې ځينې کمپاڼونه پيل شول. کابل پوهنتون د کورنيو توليداتو د ملاتړ په موخه هغو زده‌کونکو لپاره چې د کانکور د وروستۍ ورځې گډونوال و، د هندواني مېلمستيا جوړه کړې وه. د کابل پوهنتون رييس حميدالله فاروقي څرگنده کړه: خوړلو، خوراكي توکو، کرنيزو د توليداتو لپاره، دننه په ملي اقتصاد کې او له هغې بهر، اړتيا شته. هغه ننگونې چې په دې برخه کې دي، زموږ ټولو مسووليت دی څو هغه له‌منځه يوسو.

خو داسې کمپاڼونه بيا داسې مهال چې په ورځني ډول لږ تر لږه سل ټنه هندوانه دې بازار ته راوړل کېږي او د هېواد نورو برخو کې يې بيا صادراتو ته اړتيا نه شته، هومره گټور نه برېښي.

نږدې دوه مياشت وړاندې له ايران څخه افغانستان ته وارد شوې هندوانه من په ۴۰۰ افغانۍ پلورل کېده، خو اوس د هېواد هندوانه په څلوېښت افغانۍ ده. سوداگر حبيب‌الرحمان په دې اړه وويل: «په نيمروز کې هندوانه من په ۱۲ افغانۍ ده؛ ۴۶ افغانۍ (پر هر يوه من) د لارې لگښت پرې راځي هغه هم د دغه بازار له لگښت، کمېشن او جوالي له پيسو پرته، خو پلورل کېږي په ۴۰ افغانۍ بلخو د سوداگرۍ او صنايعو خونه وايي چې د دغې ستونزې لپاره بايد کورنۍ حل لار پيدا شي.

د سوداگرۍ او صنايعو خونې سرپرست خان‌جان الکوزی زياتوي: «په پاکستان کې پر هندواني ۲۰۰ سلنه تعرفه لري، هندوستان هم ۱۵۰، تاجکستان او ازبکستان هم ۲۰۰ سلنه، ازربايجان ته مو چې هم واستوله موږ ته گرانه پرېوده. موږ د هندوانې لپاره بايد دننه چاره پيدا کړو.

له فراه پرته، هلمند، نيمروز، کندز او ننگرهار کې هم زياته هندوانه کرل شوې ده. د سوداگرۍ او صنايعو خونه وايي، هېواد کې بڼ والي او کرونده له کوم پروگرام پرته روانه ده او له همدې کبله د خپل هېواد توليد له دې کبله چې سم بازار ورته نه وي، له دې ډول برخليک سره مخ کېږي.

د سوداګرو مېرمنو نندارتون؛ حکومت دې نوري اسانتياوي هم رامنځته کړي

اخوا د صنعت او سوداګرۍ وزارت وايي، دوی هڅه کوي چې کابل او یو شمېر ولایتونو کې دایمي نندارتونونه جوړ کړي چې مشري به یې ښځې کوي.

افغان سوداګري او پانګهوالي مېرمنې د افغان لاسي صنایعو په دویم نندارتون کې وایي که چېرې حکومت په دې برخه کې ډېرې اسانتیاوې برابرې کړي وي، موږ به ډېرې لاسته راوړنې لرلې وای.

د افغان مېرمنو د لاسي صنایعو نندارتون د درې ورځو لپاره جوړ شوی و چې نن یې وروستی ورځ وه، په دغه نندارتون کې د څوارلس ولایتونو پانګه والو او

سوداګرو مېرمنو خپل محصولات نندارې ته اېښي وو، د دغه نندارتون لیدونکي هم یوازې کابلیان نه دي. کابل مېشتې شګوفه وایي: نندارتون په افغان سوداګرو مېرمنو پورې اړه لري او موږ هم مسوولیت لرو چې ګډون وکړو او څیزونه وپېرو. ما هم لږ او ډېر شيان وپېرل، چې زعفران او ځینې نور څیزونه مې وپېرل. د هرات اوسېدونکې راضیه رستگار څرګندوي: د ننوتلو لپاره پیسې اخیستل کېږي او همدا د دې لامل کېږي چې ځینې کسان له دروازي بېرته ولاړ شي. که چېرې دولت د څو ورځو لپاره دا ځای یې د خلکو لپاره په ویاړ توګه په اختیار کې ورکړی وای، ګڼه ګڼه زیاتېده. که څه هم پانګهوالي وایي، د دې نندارتون په دوه لومړیو ورځو کې د خلکو ګډون کم و، خو بیا هم دې نندارتون کې د خپلو لاسته راوړنو خوښې دي.

د یو خصوصي شرکت مشر هفتانه بیات په دې اړه وایي: تراوسه مو دوه تړونونه لاسلیک کړل، یوه د زعفرانو په برخه کې او بل هم د ګانو په برخه کې.»
د ښځو د سوداګرۍ او صنایعو خونې مرستیاله پرورش اوریاخېل څرګندوي: «موږ فني مرستې لرلې. موږ له ټولو برخو حتا د هغو شرکتونو په ګډون چې د خدماتو په برخه کې کار کوي، په دغه نندارتون کې شامل کړل.

بل لورته بیا د صنعت او سوداګرۍ وزارت وايي، دوی هڅه کوي چې کابل او یو شمېر ولایتونو کې دایمي نندارتونونه جوړ کړي چې مشري به یې ښځې کوي.

د صنعت او سوداګرۍ وزارت ویاند سمیر رسا وویل: دا زموږ په پروګرام کې دی چې نه یوازې په کابل کې په ځینو نورو ولایتونو کې هم نندارتونونه جوړ کړو او همدا ټول له هېواده بهر هم. موږ د نندارتونو په برخه کې مېرمنو ته روزنیز ورکشاپونه هم جوړوو.

نړيوال ځنځيري ارزښت بايد خراب نه؛ بلکې وساتل شي

دا نندارتون د چهلستون بڼې کې پيل شوی و او په کې ۱۵۰ زيات شرکتونو چې ښځې يې مشري کوي، گډون کړی و.

د چين سفير ليکي چې هېواد يې د ورېښمو په لرغونې لاره کې د افغانستان د پخوانۍ جلوي د بيا رامنځته کېدو او د سيمې پر ترافيکي او سوداگريز محور د بدلولو په برخو کې تر وسې پورې ورسره همکاري کوي.

يو نيم کال کيږي چې افغانستان ته راغلی يم او پدې وخت کې مې د افغانستان هغه لويه اراده ډېره احساس کړې چې پر وچې کې راگير هېواد پر وچې نښلېدونکي هېواد ځان بدلوي. "افغانستان د اسيا زړه دی" او د سوداگرۍ د نړيوال سازمان غړی هم دی، نو همدا لامل دی، چې دغه هېواد متقابل پيوستون او ازادۍ سوداگرۍ ته ډېره پاملرنه کوي او د کاري فرصتونو او شتمنۍ جوړونه پر نړيوالې سوداگرۍ او پانگونې پورې تړي، غواړي د صنايعو، عرضي او نړيوال ځنځيري ارزښت کې لا مساعد ځای ونيسي، افغانستان د سوداگريزو مسئلو له سياسي کېدو سره مخالفت کوي

او غوښتنه کوي، چې نړيواله ټولنه دې د پرمختيايي هېوادونو، په تېره بيا د تر ټولو وروسته پاتې هېوادونو رښتيني حالاتو ته توجه وکړي، همدارنگه دغه هېواد غواړي د خپلې عرضي ځنځير د چين له ځنځيري ارزښت سره ونښلوي.

چين د افغانستان په يادو حقه غوښتنو ډېر ښه پوهيږي او ورڅخه کلک ملاتړ کوي او د ورېښمو په لرغونې لاره کې د افغانستان د پخوانۍ جلوي د بيا رامنځته کېدو او د سيمې پر ترافيکي او سوداگريز محور د بدلولو په برخو کې تر وسې پورې ورسره همکاري کوي. چين په همدغه هدف وړانديز وکړ چې له افغانستان سره په گډه "يو کمربند او يوه لار" جوړه کړي، د دې لپاره يې مستقيم هوايي پروازونه او د بارچيلوني اورگاډي پرانيستي، له افغانستان سره يې د نړيوالې رېل پټلۍ او د نوري فايبر کيبل د جوړولو په اړه بحث کړی او له افغانستان سره د چين او پاکستان د اقتصادي دهليز د نښلولو لپاره يې هڅه کړې ده.

چين افغانستان ته خپل بازار پرانيستی او د کمو گمرکي تعرفو له لارې د افغانستان مرمر، زعفران، جلغوزي، قاليني او داسې نور محصولات راجلب او قبلوي، دغه راز د دواړو هېوادونو د سوداگرو تگ راتگ ته يې انساني او برابرې کړي او پياوړې چيني تصدۍ يې دې ته هڅولي چې په افغانستان کې پانگونه وکړي. چين هر کال څه باندې ۱۵۰ سکارشپونه افغان محصلينو ته برابروي او د افغانستان لپاره د لرې کنټرولېدونکو سپورمکيو په گډون په عصري تخنيکونو او نورو برخو کې تر زرو زيات مسلکي کارکوونکي روزي، له افغانستان سره د اغېزمنو او نويو عصري تخنيکونو د تسلط په برخه کې هم مرسته کوي او د هغه چيني متل پر نظر ټينگار کوي، چې وايي، نورو ته دې د ماهي ورکولو تر څنگ د ماهي د نيولو طريقه هم ورزده شي.

ما ته خپلو افغان ملگرو په صمیمانه ډول دا وویل ، چې د افغانستان په اړه د چین هره کړنه او هره خبره د مسئولیت منونکي لوی هېواد په توګه د چین بڼه او له افغانستان سره د چین وروري او دوستي ښکاره کوي. افغانستان د لویو هېوادونو همکاريو ته اړتیا لري او هیله لري چې لوي هېوادونه په مسئولانه ډول اړوندې چارې ترسره کړي، یوازې له همدې لارې کېدای شي چې په افغانستان کې سوله او سمسورتیا ژر راشي، خو په دغو ورځو کې افغان ملګري د متقابل پيوستون او نړیوالې سوداګرۍ له امله ډېرې اندېښنې لري. ټولو ته یې لامل معلوم دی ، یعنې چینایان لارې جوړوي، خو په ورته وخت کې یو بل لوی هېواد پکې دیوالونه جوړوي، چینایان څو اړخیزم هڅوي خو یو بل لوی هېواد یو اړخیزم پورته کوي، چینایان بازار خلاصوي، خو یو بل لوی هېواد په بازار کې خنډونه جوړوي، چینایان د ګمرکي تعرفو د کمولو لپاره هڅه کوي، خو بل لوی هېواد د نړیوالو قوانینو هیڅ پروا نه ساتي او له خپلو پولو څخه په تېرېدو نورو سیمو ته لاسونه اوږدوي.

په نړیوال ځنځیري ارزښت کې افغانستان هم ونډه لري او ګټې یې ترې اخیستې دي، د دغه ځنځیر عادي روانېدا دریو شرایطو ته اړتیا لري. لومړی: د دغه ځنځیر بېلابېلې کړۍ یو له بل سره نښلول کېږي او نه سره جلاکيږي اود نښلولو شکل یې په عمده توګه تخنیک دی. دوهم: په ځنځیر کې د بېلابېلو غاړو موقعیت بدلېدونکی دی. درېیم: د ځنځیر عمده برخه تصدی دي او د بېلابېلو هېوادونو د تصدیو د ډیزاین، تولید، خرڅلاو، لیرېدونې او داسې نورو اړوندو فعالیتونو ټولګه هم ده، نو له تصدیو سره د بېلابېلو هېوادونو عادلانه او دوستانه سلوک او د سوداګرو له روحیې او د بازار له منظمې سیالۍ څخه د دوی ملاتړ د ارزښت د نړیوال ځنځیر د سالم پرمختګ لپاره ډېر مهم دی.

د اندېښنې وړ خبره دا ده چې یو هېواد د نړیوال ځنځیري ارزښت د تیورۍ د نوبت کونکي په توګه د دغه ځنځیر په هسکه کې ولاړ دی او ورڅخه یې تر ټولو زیاتې ګټې ترلاسه کړې دي، خو نن دغه هېواد یاد درې اساسي شرایط له پامه غورځولي او کمزوري کړي یې دي او نړیوال ځنځیري ارزښت یې سخت خراب کړی دی.

دغه هېواد یوازې د ارزښت له ځنځیر څخه ګټې اخیستل غواړي او د خطرونو د پر غاړه اخیستلو بیه نه غواړي، دغه راز هغه دا نیت هم لري چې له نړیوال ځنځیري ارزښت څخه ووځي او نوی ځنځیر جوړ کړي. د دې نوي ځنځیر د جوړولو اصول د ټولو لخوا د سلامشورو له لارې نه ،بلکې په یوازې ځان یې ټاکنې.

دغه هېواد غواړي چې همیشې د ارزښت ځنځیر په سر کې ناست وي،ورڅخه زیاتې ګټې ترلاسه کړي او تخنیکي باداري د امکان تر حدهخپره کړي، هغه د دغو موخو لپاره پر نورو د بندیز لګولو له لارې دغه ځنځیر پرې کوي او د هېوادونو ترمنځ اقتصادي اړیکې او د تکنالوژۍ او استعداد لرونکو کسانو تبادلي یې له ځنځیر څخه بېلې کړې دي.

کله به چې دغه هېواد د خپلځان او خپلو تصدیو پر وړاندې د سیالۍ فشارونه لیدل، هغه به پر خپلو کړنو له سره کتنه نه کوله او د پرمختګ موندلو لپاره به یې خپله تکنالوژي او اداره نه نوې کوله او خپل بازار نه یوازې اصلاح کوي نه، بلکې د ټول دولتي قوت په راټولولو سره، په تېره بیا د ټولو دولتي دفاعي سامان الاتو په کارولو سره د نورو هېوادونو پرمختللي تصدی ځوړوي. ما ته افغان ملګرو وویل، چې دغه هېواد د نړۍ تر ټولو قوي هېواد دی، خو هر وخت پر بد نیت چورت وهي او په هره ممکنه لاره یې د یوې تصدی مالي مسؤلې ته چې نړیوال ورته درناوی لري او کارونه یې هم د قانون تابع دي، دسیسه جوړه کړې او غواړي چې نور هېوادونه وډار کړي او دغسې کړنه د اشرف او متمدن هېواد کار نه دی، بلکې د حیرانتیا او سپکاوي وړ کار دی.

چين او افغانستان دواړه پرمختيايي هېوادونه دي او د م د م او د سوداگرۍ د نړيوال سازمان غړي هېوادونه هم دي، دواړه هېوادونه پدې اند دي چې د اقتصاد نړيوالتوب او نړيوال ځنځيري ارزښت د زمانې له پرمختيايي لوري سره سمون لري او د مخنيوي وړ نه دی، دواړه هېوادونه د بازار پر پرانيستې، ازادې سوداگرۍ او څوارخيزم ټينگار کوي او د سوداگرۍ د نړيوال سازمان اصول مراعتوي او ساتنه يې کوي.

د افسوس وړ خبره دا ده، چې چين او افغانستان جاري نړيوال نظم او بازاړي اصولو ته په درنه سترگه گوري، خو ځيني هېوادونه بيا برعکس په جدي او درنه سترگه نه ورته گوري.

ځيني غواړي پرمختيايي هېوادونه له حقه حقونه محروم کړي او د جنوب او شمال د پرمختيا تفاوت او ځنځيري ارزښت کې اوسنۍ درجه بندي همېشه په خپله سويه کې پاتې وساتي او نه غواړي د پرمختيايي هېوادونو تصدۍ او توليدات تر ده مخکې شي. دغه هېواد په يادو کړنو سره نورو ته او هم ځان ته زيانونه رسولي او پر خپلې اقتصادي ودې او د نړيوال ځنځيري ارزښت پر پرمختگ يې منفي اغېزه کړې ده. که دغه کړنې زياتې او پراخې شي، نو لوی هېوادونه کولی شي، چې پر خپلو کورنيو بازارونو د تکيې کولو له لارې د زيانونو مخه ونيسي، خو کوچني هېوادونه او په وچې کې راگير هېوادونه به تر ټولو سخت او مستقيم زيان لاندې وي.

چين په ډېر صميمانه توگه له نورو لويو هېوادونو سره اقتصادي او سوداگريزې خبرې اترې کوي او د خبرو اترو په پروسه کې د متقابل درناوي، مساواتو او گډو گټو پر اصولو ټينگار کوي او د يوه داسې تړون د راوستلو په هڅه کې دی چې د دواړو خواوو لپاره د منلو وړ وي. مثل دی، وايي ”له يو لاس څخه ټک نه خېژي“ اوسمهال ستونزه دا ده، که د خبرواترو يوه خوا د تسلط او بادارۍ غوښتنې لويه څپه پورته کوي، پر نورو تر ډېرې اندازې فشارونه اچوي او خپلې کړې ژمنې نه پلې کوي، نو د خبرو اترو عدالت چېرې دی؟ که يوه خوا د بلې خوا حاکميت او اصلي گټو ته درناوی ونه کړي، د بلې خوا د جوړجاړي په موخه پرې فشارونه واچوي او غواړي د خبرو اترو نتيجه يوازې د ځان په گټه وڅرخوي، نو په داسې حالت کې به د خبرو اترو د برياليتوب شونتيا وي؟

چين خپلو ملي او نړيوالو عامو گټو ته د کتلو په پار سوداگريزه جگړه نه غواړي، خو ورڅخه ډاږيري هم نه، که ضرورت وي، نو د مجبوريت له مخې به جگړه وکړي او تر اخري شېبې پورې به مقاومت ته دوام ورکړي. پر دغه دريځ افغان ملگري په اسانه پوهېدای شي، ځکه دا د هغو هېوادونو لپاره ضروري انتخاب دی چې لرغونۍ مدني تاريخ او ټينگ ملي وقار لري. د چين دريځ نه يوازې د ځان لپاره، بلکې د عرضي، صنايعو او ارزښت د نړيوالو ځنځيرونو د عادي روانېدو او ساتلو لپاره او هم د افغانستان په گډون د پرمختيايي هېوادونو د عمومي گټو او پرمختيايي فضا د دفاع لپاره دی.

ایراني او چيني چارواکو د افغانستان په اړه خبرې کړي

د دواړو لورو لیدنه د افغانستان په تړاو د منظمو مشورو د چوکاټ په اړه ترسره شوې ده.

د افغانستان په چارو کې د چین د بهرنیو چارو وزارت ځانګړي استازي، دنگ شیجون تېره ورځ تهران کې له ایراني چارواکو سره د افغانستان د حالاتو په اړه خبرې کړې دي.

د ایراني رسنیو د راپور له مخې د ایران د بهرنیو چارو وزارت مرستیال، سیدعباس عراقچي په دې لیدنه کې د افغانستان د سولې په بهیر کې د سیمې د هېوادونو پر مرستې ټینګار کړی دی. د راپورونو له مخې دواړو لورو په افغانستان کې د سولې پر ارزښت او همداراز په دې لاره کې پر مرستو ټینګار کړی دی.

د کابل او اسلام آباد ترینګلو اړیکو پر سوداګرۍ بد اغېز کړی

د پاکستان د صنعت او سوداګرۍ خونو چارواکي وايي د اسلام آباد او کابل ترمنځ د اړیکو ترینګلتیا یې پر خپلمنځۍ سوداګرۍ او کاروبار ناوړه اغېز کړی دی.

دې وايي اوس د دې وخت راغلی چې افغانستان او پاکستان سیاست او سوداګري سره جلا وساتي او خپلمنځی کاروبار روان وساتي.

د پیسو نړیوال صندوق: د امریکا اقتصاد به سپرکال

۲,۶ سلنه وده ولري

کراچی کې ځایي خبریال عرفان خټک د پاکستان د صنعت او سوداګرۍ خونو د ټولنې له مشر دارو خان اڅکزی سره په همدې اړه خبرې کړې دي.

له دې مخکې د پیسو نړیوال صندوق په ۲۰۱۸ز کال کې د امریکا اقتصادي وده یې درې سلنه اټکل کړې وه.

د پیسو نړیوال صندوق یوه نوې ارزونه ښيي چې د امریکا اقتصاد به سپر کال دوه اعشاریه شپږ سلنه وده وکړي.

د دغې صندوق مسوولانو د خپلو موندنو له خپرولو سره په راتلونکو کلونو کې د امریکا د اقتصاد په اړه وایي چې کهچېرې له نړۍ سره د امریکا سوداګریزې ستونزې حل نه شي، شونې ده چې دغه وده په روان زیږدیز کال کې کمه شي.

له دې مخکې د پیسو نړیوال صندوق په ۲۰۱۸ز کال کې د امریکا اقتصادي وده یې درې سلنه اټکل کړې وه.

د پیسو د نړیوال صندوق رییس کرېسټین لاګارډ ویلي: «زموږ ارزونې دا دي چې په روان کال کې اقتصاد کابو ۲,۶ سلنه او په راتلونکي کال کې دوه سلنه وده به وي او دا د دغه هېواد په اقتصادي وده کې د پام وړ زیاتوالی دی، نو له دې امله مثبت اقدامات شوي دي».

له بلخوا د دغه صندوق مسوولان د امریکې پر سوداګرۍ او ځینې راکړې وکړې باندې د بندیزونو لګېدو ته په پام سره وایي چې دغې ننگونې ته باید د پای ټکی کېښودل شي .

د پیسو د نړیوال صندوق رییسې زیاته کړه: «دا چاره د امریکا او د هغې د ټولو سوداګریزو شریکانو ته، له هغې ډلې چین، مکسیکو او نورو لپاره اړینه ده، چې د یوه نوي سیستم په اړه هوکړه وکړي چې د هغه په عملي کېدو سره د هغو تحریفونو مخه ونیول شي چې د ودې د کمښت لامل کېږي».

دا په داسې حال کې دي چې له څه د پاسه یوه کال راهیسې امریکا د چین او مکسیکو په شان خپلو مهمو سوداګریزو ملګرو سره جنجال لري او ویل کېږي چې دا شخړه نه یوازې د دغو هېوادونو بلکې د نړۍ د اقتصاد په زیان هم ده .

Forex Traders Stage Protest Following Scam Reports

Protesting investors said they will expand their rallies if their voice was not heard.

Dozens of forex traders in Afghanistan's capital, Kabul, on Monday, staged a protest in front of Albashir Exchange & MSP, a local forex trading firm in Kabul, to ask for the return of the financial assets they have invested in the forex trading market with the help of the Afghan company. The protestors said their accounts have been blocked over the past few days.

They said that the Albashir company was doing business on their money and that now the officials of the firm are not available to address their concerns and determine the fate of their millions of dollars' investments. The money wasted through such a scam plan is estimated hundreds of millions of millions of dollars, according to Money Exchangers Union.

“Who is the owner of Albashir? Who was the owner of this Vision Company? They were doing business on our money,” said Enayatullah Fani, a forex trader.

“They had given us a card similar to a bank card. They have retaken it and changed our accounts into another company which is named Unifax,” said Hamid, a protestor.

The protestors said that such scam plans were more dangerous than the former Kabul Bank bankruptcy case.

The forex traders warned to launch protests in front of the Central Bank and office of the Attorney General’s Office if the government does not take action to determine the fate of their money.

“All of us had opened accounts in this company and were trained here,” said one protestor and forex broker Sayed Jan Azimi.

Money exchangers in Kandahar have estimated the money wasted through this business to \$1 billion, only in the southern province.

They claimed that those providing the service to the people, including officials of Albashir Exchange MSP, are missing.

“There are rumors that managers of these companies have turned off their cell phones and have closed their main offices. People are very worried and they think that these people have fled,” said Ahmad Shah, a businessman in Kandahar.

“We call on President Ashraf Ghani to arrest these people and take serious action against them,” said Noorullah, an investor in Kandahar.

No one from the Albashir Exchange & MSP company was available to talk about the allegations.

“We do our assessments in the market to prevent such a business,” said Mohammad Salim Salah, head of banking oversight department of the Central Bank. Statistics by Kabul-based Money Exchangers Union indicate that the foreign exchange, or forex, trading has inflicted "hundreds of millions of dollars" of loss to Afghans who have invested in the business since it was initially brought to Afghanistan in 2005.

The statistics show that “billions of dollars” have been taken out of Afghanistan under the pretext of forex trading during this period. Statistics indicate that over 7,000 people have been associated with the business in Kandahar over the past 14 years and most of them suffered heavy financial losses.

Afghans Lose 'Hundreds of Millions of Dollars' in Forex Trading

Figures show that “billions of dollars” have been taken out of Afghanistan under the pretext of forex trading.

Statistics by Kabul-based Money Exchangers Union indicate that the foreign exchange, or forex, trading has inflicted "hundreds of millions of dollars" of loss to Afghans who have invested in the business since it was initially brought to Afghanistan in 2005. The statistics show that "billions of dollars" have been taken out of Afghanistan under the pretext of forex trading during this period. Forex, which market is a virtual trading place where dealers buy and sell currencies initially made its way among the Afghan money exchangers and the business community in an unfair way and soon it was expanded among the youths, less educated and even low-income individuals through a local firm, known as Vision Financial Services “All brokers who are associated to the business are not genuine; some of them are fraudsters,” said Ahmad Fawad, a local businessman who entered the forex business five years ago. Statistics indicate that over 7,000 people have been associated

with the business in Kandahar over the past 14 years and most of them suffered heavy financial losses.

“Whether accept it or not, the business is ongoing across Afghanistan. It should turn into a legal business,” said Abdul Rahman Zeerak, member of Money Exchangers Union. According to some members of Money Exchangers Union, a local businessman Bashir Gulzada has been behind the illegal forex business in the country in recent years. The union members also alleged that Gulzada has used two separate firms known as FX zone and Unifax. Ahmad Shah Hotak, a representative of Gulzada, said that they founded forex business in Afghanistan, but they have no link with those forex companies operating in the country.

“Vision Financial Services started its activities under the license of the Ministry of [Industry and] Commerce and the Central Bank and stopped its activities on their request,” said Hotak.

Pakistan Airspace Closure Declines Exports to India

Critics called on government to make efforts for reopening Pakistan’s airspace to Afghan flights.

The closure of Pakistan's airspace to commercial flights between Kabul and New Delhi has decreased Afghanistan's exports to India by 30 percent, an official of Afghanistan Chamber of Commerce and Industries (ACCI), a key stakeholder of the private sector, said on Saturday.

Afghanistan exports dry fruit, vegetables, fresh fruit, carpets and handicrafts to India, according to officials.

Pakistan closed its airspace to all commercial flights late in February after escalating tensions with India. The airspace was opened to some certain flights but it is yet to be opened for Afghan flights en route to India.

Afghan airliners are using Iran and China routes for Kabul-Delhi flights which according to airline companies is expensive and time-consuming.

Mir Zaman Popal, head of ACCI's exports department said Afghan farmers and investors will bear the brunt of the airspace closure if it remains closed during the vegetable and fruit harvesting season.

"Closure of Pakistan's airspace to Afghan flights is a serious matter and we know that the challenges will increase if the situation prevails," Popal said.

Last month, Pakistan said its airspace on its eastern border with India will remain closed until June 14.

While Pakistan Prime Minister Imran Khan promised President Ashraf Ghani on the sidelines of the 14th summit of the Organization for Islamic Cooperation in Saudi Arabia to resolve the airspace problem, but so far, nothing has happened in this regard.

A spokesman of the Ministry of Industry and Commerce, Samir Rasa, said the country's exports through air corridors will increase this year, but he did not comment on airspace problem.

Critics said the Afghan government should invest in land trade routes besides its efforts to establish more air routes between Afghanistan and other countries.

Govt Asked to Improve Banking Services

Critics said government should provide the ground for promoting proper banking service in the country.

Officials said that there is a need for improving banking services in Afghanistan.

Afghanistan Exports 80 Tons of Dry Fruit to India Via Chabahar

Officials said that other cargo of Afghan goods will be sent to Chabahar later this month.

More than 80 tons of Afghan dry fruit, figs and Shakar Para, an Afghan dessert, were sent to India's markets through Iran's Chabahar Port, officials said .

This is the second consignment of Afghan exports to India through Chabahar after the start of the exports.

"This cargo has reached India through Chabahar in a short time and this is the first time that the Kandahar's figs are exported to the Indian market by sea," said Khan Jan Alokozai, the deputy head of Afghanistan Chamber of Commerce and Industries.

An Iranian official in Chabahar Port said they provide required facilities for traders at the port. "Afghanistan's container ship arrived from Kandahar to Chabahar, the shipment process was completed in two days and it was sent to Indian markets. We continue our efforts to help in sending Afghan goods from Chabahar to other countries' markets," said Behrouz Aqaei, General Manager of Chabahar Port. The Afghan goods have reached India's markets at a low cost via Chabahar Port, said Samir Rasa, spokesman for Ministry of Industry and Commerce.

"It was expected to send another larger shipment to India from Chabahar, but it did not happen due to Eid holidays. After Eid holidays, an Afghan cargo will be sent to Chabahar Port and from there, it will be exported to the targeted Indian markets," Rasa said. The first cargo of 570 tons of Afghan was sent to Chabahar earlier this year.

The Chabahar Port was inaugurated late in 2017. Critics said Chabahar is the nearest trade route between Afghanistan and India compared to other ways.

Efforts Underway to Boost Investment in Transportation Sector

Officials said there is a need to build the capacity of transportation companies and increase investment in this sector.

Efforts have been expedited to provide required facilities to private companies to attract more investment in transportation sector, the deputy minister of transportation Imam Mohammad Warimach said.

He said that besides strengthening transit relations with countries in the region, efforts will be expedited to boost the capacity of transportation companies in Afghanistan.

According to the Ministry of Transport, there are 255 transportation and cargo companies in the country which have invested “hundreds of millions of dollars” in this sector. Only 11 of these companies have received the permit licenses to transport goods outside the country.

“We need to build a good capacity. We have all types of agreements, including bilateral, trilateral and multilateral with regional countries and the world, but we cannot meet their standards due to lack of capacity,” Warimach told TOLONews on Friday.

Inverters in transportation sector said that insecurity and lack of infrastructures are main challenges on the way of investment in this sector.

“I have already vowed to import at least 2,500 buses to operate in Kabul if government boosts its contribution to the transportation sector,” said Mohammad Yusuf Mohmand, head of a private transportation company.

Govt Plans to Establish Date Farms

Officials said that at least 2,700 hectares of land will be allocated for date farms in seven provinces. Officials from the Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock said plans are underway to establish date farms in provinces with suitable climate.

Kandahar's First Solar Power Plant to Be Inaugurated Soon

Officials said the plant will provide reliable power to an industrial park in Kandahar.

The Asian Development Bank and the Canadian Climate Fund for the Private Sector are providing \$7.85 million loan to a Turkish company to complete work on a 15.1-megawatt solar power plant in the southern province of Kandahar.

Turkey's 77 Group, a Turkish construction firm, has invested \$12 million in the project which will be completed in the near future. The loan provided by the ADB and the Canadian organization will be spent on maintenance of the plant, as well.

"Canada is proud to be part of this effort to help Afghanistan build its solar power potential," said Canadian Ambassador to Afghanistan, Dave Metcalfe. "Canada's support for clean energy investment is designed to ultimately provide benefits to vulnerable communities, in particular women and girls."

"Access to reliable energy sources can help Afghanistan reach its growth and development prospects," the ADB Country Director for Afghanistan, Samuel Tumiwa said. The Da Afghanistan Breshna Sherkat, the country's power distributor firm, said it has started the pilot phase of power distribution from the solar power plant, the head of the firm, Amanullah Ghalib said.

"The project will supply power to industrial parks. The power plant is already operational in a pilot phase and it generates power for industrial parks in Shor Andam and commercial centers," said Wahidullah Tawhidi, DABS spokesman.

"We have five industrial zones in Afghanistan; Kandahar is one of these zones in the south. Regrettably, factories in this province face severe power shortage," said Mohammad Shabeer Bashiri, CEO of Investors and Industrialists Union

Ministry to Begin Solar Energy Project in Herat

Investors say that these projects require more facilities for the private sector to invest.

A 40 megawatts of solar energy project in Herat is one of the eight projects that the Ministry of Finance has said that will be put on tender within the next two months.

The project will cost \$35 million, funded by the government and the private sector.

Dramatic Drop in Watermelon Prices Harms Farah Farmers

Officials said that more than 791,000 tons of watermelon was produced in Farah this year.

An unprecedented decrease in watermelon prices has inflicted heavy financial losses to farmers in western Farah province.

According to farmers, one kilogram of watermelon is sold for one Afghani while it should be sold for at least Afs10.

Allauddin, a farmer in Farah, said the prices of apples has also dropped to Afs3 per kilogram.

“We suffered losses and there is no cold storage facility in Farah,” said Abdul Wasi, a

farmer. “We are not able to receive our normal expenses by selling our products,” said Ghulam Farooq, a farmer.

Farah farmers have been provided a number of facilities to improve their products, said Akbar Rustami, spokesman for Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock. “This year, more than 791,000 tons of watermelon was produced in Farah province which shows 17 percent increase compared with last year,” said Rustami. He said that lack of transportation facility for Farah’s watermelon is key reason for the decrease in prices. “The ministry of agriculture is working to overcome the problem,” he added. Experts said the farmers require cold storage facilities and a good market for their products.

“Seasonal fruits require to be sent to the market at a specified time. Unfortunately, government has not made any initiatives in this regard,” said Mohammad Yaqub Mashoq, an economic expert.

US Focuses On Building Global Consensus After Oil Tanker Attacks

Shanahan said White House national security adviser John Bolton and US Secretary of State Mike Pompeo shared that goal.

US President Donald Trump's administration is focused on building international consensus following attacks on oil tankers in the Middle East that the United States has blamed here on Iran, acting US Defense Secretary Patrick Shanahan said on Friday.

Shanahan told Pentagon reporters that he, White House national security adviser John Bolton and US Secretary of State Mike Pompeo shared that goal.

Iran has rejected US accusations that it was responsible for Thursday's explosions on a Japanese tanker and a Norwegian tanker at the entrance to the Gulf.

Shanahan, asked later whether he was considering sending more troops or military capabilities to the Middle East, Shanahan said: "As you know we're always planning various contingencies."

But he then returned to the issue of building consensus.

"When you look at the situation, a Norwegian ship, a Japanese ship, the Kingdom of Saudi Arabia, the UAE, 15 percent of the world's oil flows through the Strait of Hormuz," he said.

"So we obviously need to make contingency plans should the situation deteriorate. We also need to broaden our (international) support for this international situation."

Shanahan said the Pentagon's role would include sharing intelligence, as the U.S. military's Central Command did on Thursday by publicly releasing a video it said showed Iran's military removing an unexploded here mine from one of the tankers.

Iran said the video proved nothing and that Tehran was being made into a scapegoat.

"The more information that we can declassify, the more information we can share, we will. And that's our intent," Shanahan said.

Preparations On Track to Implement TAPI Project: Turkmen Official

Afghan and Turkmen officials signed three memoranda of understanding on railway, energy and marble trading.

A high-level delegation from Turkmenistan visited Herat province on Sunday where they said that all preparations are on track to implement the Turkmenistan-Afghanistan-Pakistan-India (TAPI) gas pipeline project.

Delegates from the two sides signed agreements on expansion of Turghundi-Herat and Aqina-Andkhai railway projects including the expansion of power distribution to Herat city and practical implementation of TAPI and TAP projects.

The Acting Minister of Finance, Humayun Qayumi, said Afghanistan is expected to import military uniforms from Turkmenistan for members of the Afghan security forces in exchange for marbles.

“The Turkmen team told us that during the current year, practical work will start from Turkmenistan towards Herat,” Qayumi said. In January 2016, leaders from Turkmenistan, Afghanistan, Pakistan, and India officially inaugurated the \$10 billion TAPI gas pipeline project. At least 200 kilometers of the pipeline will pass through the territory of Turkmenistan, 735 kilometers through Afghanistan, 800 kilometers through Pakistan up to Fazilka settlement on the border with India.

The trans-regional energy project, which will carry gas from Turkmenistan, through Afghanistan to Pakistan and India is being hailed as a major initiative for bringing peace and enhancing connectivity in the region.

Reports indicate, however, at an earlier completion date of 2018.

TAPI's construction is led by state gas firm Turkmengas but none of the global energy majors have so far committed to the project that will cost as much as a third of Turkmenistan's total 2016 budget.

Afghanistan's Share from TAPI

Afghanistan is expected to earn more than \$400 million in transit duties annually from the project.

According to President Ghani's Office, the project will create thousands of job opportunities for Afghans.

Afghanistan will annually get 500 million cubic meters of gas from the project in the first ten years. The amount will increase to one billion cubic meters of gas in the following ten years and 1.5 billion cubic meters of gas in the third 10 years after the completion of the project

Other Projects Included in TAPI

The TAPI project was recently changed into a collective of other projects which will be implemented alongside this key initiative for Afghanistan.

The Turkmenistan-Afghanistan-Pakistan 500 kilovolts Line (TAP-500) will transfer Turkmenistan's electricity to Pakistan through Afghanistan.

According to President Ghani's Office, Afghanistan is expected to earn \$110 million USD annually from the TAP project.

During this period, three substations of power will be established in Herat, Farah and Kandahar provinces of Afghanistan.

An optic fiber will also connect regional and neighboring countries under the TAPI project, President Ghani's Office said.

Another major part of the project is the national and regional railway which connects Pakistan and Turkmenistan through Afghanistan.

Investment Challenges in Afghanistan Discussed

Meanwhile, the 13-kilometer railway of Torghundi Port of Afghanistan will be reconstructed by Turkmenistan. This project will cost \$10.5 million.

Officials said efforts are underway to create more investment opportunities in the country.

Statistics by Ministry of Economy show that at least 7,000 small businesses are declining every year in the country.

Officials of the ministry said that besides the challenges ahead of small and medium-sized investments in the country, there are opportunities in this sector that need to be used.

How Afghanistan Commercial Bank Went Bankrupt?

Central Bank governor says his office is not responsible for the crisis in Afghanistan Commercial Bank.

An investigation by TOLONews shows that Afghanistan Commercial Bank, commonly known as ACB, went bankrupt last year, being the third bankrupted private bank in the country after Kabul Bank and Afghanistan Development Bank.

The Central Bank information shows that the problem in the ACB goes back to 2012 when the bank was operating under the name of BRAC Bank, providing small loans to its customers.

The BRAC Bank was founded by a Bangladeshi investor in 2006. The ACB owner, Jawed Andish, said he bought all shares of the bank in 2015 for \$22 million. But he claims that a bankrupted bank was handed to him through a compromise between former shareholders of the ACB and some members of the state-owned Central Bank, also known as the Da Afghanistan Bank. Three investors, including Jawed Andish, Zabihullah Ziarmal and Tariq Emadi had decided to submit their proposals to the Central Bank in 2015 to buy the shares of Afghanistan Commercial Bank, according to Andish.

However, after submitting their proposals to the Central Bank, Emadi's proposal was rejected but Zabihullah Ziarmal withdrew from the tender due to unknown reasons and finally, Andish had no option but to buy the shares.

Andish says that at that time, he was informed that the bank has Afs1.25 billion plus an additional \$11 million on its assets but later he found that the Central Bank had given him "wrong information" about the BRAC Bank in collaboration with its former shareholders.

“There is a building inside the Afghanistan Commercial Bank’s compound which does not worth more than \$200,000, but the price of the building was estimated Afs234 million [\$2.9 million] in the overall capital of the bank. It is in contravention of the law. They violated the law before I opted to purchase the bank,” Andish said.

The Central Bank governor Khalil Sediq said the BRAC Bank shareholder made an unclear decision to abandon their activities.

The TOLONews findings show that the shares of the BRAC Bank were bought by two Afghan nationals, Aryan Azimi and Salim Azimi, for \$3 million and they immediately got a license for it, with a new name: Afghanistan Commercial Bank.

The Central Bank governor admitted that providing a license to Afghanistan Commercial bank, without assessing the required capital of the investors, was a “mistake”.

“We saw that they could not do it. We decided based on the law but I want to tell you that if I were the governor of the bank [at the time], I would not have given a license to the bank,” Sediq said.

“Afghanistan’s laws are allowing all investors to invest in banking, therefore, the investor was from Bangladesh who founded the BRAC Bank in Afghanistan but after a while, he decided to sell his shares. The bank has not been sold, its shares have been sold. There is a contrast between these two,” said Khan Afzal Hudwal, former deputy governor of the Central Bank.

Another reason that resulted in the bankruptcy of Afghanistan Commercial Bank is a number of violations by the bank, the Central Bank officials said. The officials said that some of the violations in Afghanistan Commercial Bank include a \$2 million loan provided by the bank by taking a public school in Kabul as a guarantee, providing big loans with the help of the shareholders and the sudden disappearance of at least \$700,000 from the Mazar branch of the bank.

However, the defense lawyer of the former shareholders of the ACB, Shafiqullah Saighani said that the bank faced problem after it was sold out to Mr. Andish. He said that Mr. Andish owes \$12 million from the purchase of the shares of the bank from the former shareholders. “This is not the Central Bank’s fault. This is not the Central Bank’s authority to do assessments for someone who wants to buy a bank. We are not the analyzer of the banks, we are the controller of the banks,” the Central Bank governor said.

A document of the Central Bank’s assessment shows that the ACB has been ranked at “grade three” which show it is in good condition, while in other assessment, the bank was ranked at “fourth grade” which shows it is in a critical condition.

Business Community Urges Issues to Be Settled in Chabahar Port

Investors in Kandahar said some traders are preferring to undertake their businesses via Pakistani ports due to ongoing issues in Chabahar.

A number of investors from the southern province of Kandahar said the business community is facing with “numerous problem” in their commercial transactions in Iran’s Chabahar Port.

They said that despite India, Afghanistan and Iran committed to facilitating investors and businessmen at the port, but they have not managed to deliver on those commitments.

Sayed Sarwar Amani, a factory owner in Kandahar who was interested to send his products to European markets through the Chabahar Port, said his dreams have not come true due to ongoing issues.

“There is a railway line, there is a place for residence and schools for the children of the businessmen so that they are not deprived of education, but the issue is that infrastructural works have not been done there,” said Amani.

“Only a few businessmen have invested there. Investors are not taking interest there to invest because of some

Meanwhile, Iranian envoy to Kabul Mohammad Reza Bahrami said he has held talks with the business community in Kandahar and that their issues, including money transactions, will be resolved in the near future.

“We held talks about ways to improve coordination between the chamber of commerce and industries and the creation of a joint chamber of commerce and industries and on how to expand cooperation and coordinate through the private sector. We also talked about how we can establish a financial and banking system there in Chabahar,” Bahrami said.

Govt Asked to Help Forex Traders

Based on the statistics of Kandahar Chamber of Commerce and Industries, the Afghan investors have so far exported more than 100 tons of dry fruit through Chabahar port since the port became operational in 2016.

The forex traders said the Central Bank should help them in taking back their money.

Dozens of forex traders in Kabul on Wednesday called on the Afghan government to help them recover millions of dollars they have invested in forex trading over the past few years. This comes days after they staged a protest in front of Albashir Exchange & MSP, a local forex trading firm in Kabul, to ask for the return of the financial assets they have invested in the forex trading market with the help of the Afghan company.

They claimed that forex trading businesses have been given liscence by the state-owned Central Bank.

“If the government has a problem with a person named Hajji Bashir, we want our money back. People should be supported to recuperate their money whether it is a 100 dollars or a million,” said Shafi Samim, a forex trader.

Meanwhile, the outgoing governor of Central Bank blamed the public of entering into such businesses, saying he is unaware of the business in the country. "They have taken guarantee from each forex trader and they committed to be responsible whether they win or lose. They have gambled. We are Muslims. Why should we do gambling?" he asked.

The protestors last week said their accounts have been blocked over the past few days.

They said that the Albashir company was doing business on their money and that now the officials of the firm are not available to address their concerns and determine the fate of their millions of dollars' investments.

Statistics by Kabul-based Money Exchangers Union indicate that the foreign exchange, or forex, trading has inflicted "hundreds of millions of dollars" of loss to Afghans who have invested in the business since it was initially brought to Afghanistan in 2005.

The statistics show that "billions of dollars" have been taken out of Afghanistan under the pretext of forex trading during this period.

Statistics indicate that over 7,000 people have been associated with the business in Kandahar over the past 14 years and most of them suffered heavy financial losses.

Pakistani Actress Mahira Khan Supports Afghan Refugees

Mahira Khan says that Afghans refugees are the victims of “terrorism and displacement”.

Mahira Khan, a well-known Pakistani actress, who partnered with United Nations High Commissioner for Refugees Pakistan (UNHCR) last year in order to raise awareness about refugees residing in Pakistan, on Friday, June 21, announced her support to Afghans who are living in Pakistan.

Figures by the Pakistani government show that at least 2.7 million Afghan refugees are living in Pakistan and almost 1.4 million of them have been registered. On World Refugee Day, Khan took to social media to remind everyone that just like us, Afghan refugees are people; the

only difference is that they are victims of terrorism and displacement. “They’ve been denied a home... but we haven’t denied them hope,” read Mahira’s tweet.

“Pakistan has been hosting millions of Afghan refugees over several years and continues to do so, we have given them a home within our motherland,” she added.

She also uploaded a video in which the actress drew attention to the fact that refugees are actually victims of war and terrorism; and that they have suffered hardship, loss and displacement.

Moreover, the video stated that 85 percent of these Afghan refugees were denied shelters in developed countries like North Korea and the United States of America.

In another tweet, Mahira noted, “more than 70 million people were forced to flee in 2018. That’s one person every two seconds who have been denied a home”.

Figures by Afghanistan’s Ministry of Refugees and Repatriation show that almost six million Afghans have left the country over the past 17 years as the conflicts and violence continue in the country.

On June 19, Pakistani media reported that Afghanistan, Pakistan and the UN High Commissioner for Refugees (UNHCR) have unanimously agreed on a joint 12-point declaration aimed at the "safe and honorable" repatriation of Afghan refugees living in Pakistan for the past four decades.

Global Value Chain Must Be Safeguarded Against Disruption

Chinese envoy writes that China renders full support to Afghanistan in reinvigorating the glory of Silk Road.

In the past one year and a half here, I have deeply felt Afghanistan’s strong desire to turn from a ‘landlocked’ to ‘land-linked’ country. As the heart of Asia and a new member of the World Trade Organization (WTO), Afghanistan attaches great importance to connectivity and free trade, places its hope for job and wealth creation on international trade and investment and pursues a more favorable position on the global industrial, supply and value chains. It opposes politicization of trade issues, argues for accommodation by the world community of the realities of developing countries, the least developed ones in particular, and works for further

integration of the Afghan supply chain with the Chinese value chain. China completely understands and supports these reasonable appeals and renders full support to Afghanistan in reinvigorating the glory of the ancient Silk Road and becoming a hub of regional transport and trade. In this connection, China has proposed to join hands with Afghanistan in the Belt and

Road Initiative (BRI) by launching direct flights and cargo train services, exploring the possibility of cross-boundary railways and optical cables and extending the China-Pakistan Economic Corridor to Afghanistan.

China has opened its market to Afghanistan, accepting Afghan featured product such as marble, saffron, pine nuts and carpets with the most preferential tariffs. We support more convenient exchanges between the business communities and investments by viable Chinese enterprises in Afghanistan. Every year China provides more than 150 scholarships for Afghanistan and trains over a thousand Afghan professionals in many different fields, including in hi-tech, such as satellite remote sensing. Believing that we must not only give a man a fish but also teach him to fish, we are committed to helping Afghanistan master both practical and high and new technologies.

My Afghan friends told me very sincerely that the Chinese words and deeds demonstrate the sense of responsibility of and a brotherly friendship from a big country. To realize peace and prosperity at an early date, Afghanistan needs collaboration from big countries and expects them to act responsibly.

But more recently Afghan friends have been having increasing worries over connectivity and global trade. The reason is known to all. While China builds roads, another big country builds walls. While China champions multilateralism, another big country goes unilateral. While China opens its market, another big country increases market barriers. While China actively reduces tariffs, another big country increases tariffs without any reason. While the Chinese are busy laboring and shaking hands, another big country is busy extending the so-called 'long arm jurisdiction'.

For the global value chain that Afghanistan participate in and benefit from to function normally, three conditions must be satisfied. First, all links along the chain must be connected instead of being separated from one another and the connection is mainly by way of technology. Second, it is 'running water' instead of 'backwater' along the chain. In other words, the positions of all parties involved in the value chain are dynamic and changing. Third, enterprises are the main players along the value chain, which is the combination of all activities by enterprises to design, manufacture, distribute, deliver and service their products. In this connection, all governments giving fair and friendly treatment to enterprises and supporting entrepreneurship and sound market competition is critical to the sound development of the global value chain.

It is therefore deeply disturbing that the country, that was an advocate of the global value chain theory, stands at the top of that chain and has benefited the most from it, is sparing no effort in disrupting the global value chain by neglecting and weakening the three underlying conditions.

That country wants only benefits from the value chain and does not wish to undertake any risk or cost. It intends to withdraw from the global value chain and set up something anew, something over which it has the final say instead of one operating under rules made through discussions.

That country wishes to get the excess monopoly interests on top of the value chain and to extend its technological hegemony as long as it can. For this purpose, it has raised the sword of sanctions to cut links off the chain by 'decoupling' states in terms of the economy, technologies and talents.

In front of competition pressures, that country has not reflected over itself nor attempted to catch up or even overtake the others through technological advancement, management innovation or market optimization. Rather, it has pooled its national strength, the security machine in particular, to suppress the advanced enterprises of another country. As Afghan friends once commented, the deliberate and unscrupulous acts by the most powerful country in the world to pick up a dirty fight and flex muscle against the lady CFO of a lawfully operating and globally respected enterprise is shockingly despicable and by no means gentlemanly.

China and Afghanistan are both developing countries and both members of the United Nations and WTO. We both believe that economic globalization and global value chain represent an unstoppable trend of the times. We both stick to market openness, free trade and multilateralism. And we both act in strict observance of and safeguard WTO rules.

Regrettably, not all countries are like China and Afghanistan in taking seriously the existing international order and market rules. Some country just wants to deprive developing countries of their entitlements or to solidify the North-South development gap and the current positions on the global value chain. It just can't accept the possibility of any enterprise or product from a developing country to outperform those of its own. While being harmful to others, the acts of that country will bring no benefit to itself. They will only cast a shadow on its own economy and the global value chain. Should such acts be allowed to prevail, big countries would probably still have some room on their domestic markets for maneuvering while small and landlocked countries would become the largest direct victims.

With utmost sincerity, China goes to economic and trade consultations with other major countries. In the consultation process, we believe in the principles of mutual respect, equality and mutual benefit and are committed to reaching a mutually acceptable agreement. Now the key is: it takes two to tango. If one party attempts to bully its counterparty, uses maximum pressure and goes back on its own words frequently, how can the consultation be fair? If one party does not respect the

other's sovereignty or core interests and always attempts to force the other to make concessions or seek results beneficial to itself only, is it possible for the negotiation to be successful?

Out of national and international interests, China does not wish to fight a trade war. But we are not scared by it, either. If necessary, we are ready to fight to the end. This position is quite easy for the Afghan friends to understand because it is the necessary choice for a country with a long-standing history of civilization and a strong national esteem. The Chinese position is not taken just for itself. It has been taken in defense of the normal functioning of the global industrial, supply and value chains and the overall interests of and development space for all developing countries including Afghanistan.

Liu Jinsong is Ambassador of China to Afghanistan.

د افغانستان د اقتصادي او حقوقي مطالعاتو موسسه
موسسه مطالعات اقتصادي و حقوقي افغانستان
Afghanistan Economic & Legal Studies Organization

محمد خالد "رامزي"

رئيس اجرائيوي موسسه مطالعات اقتصادي و حقوقي افغانستان (AELSO)

خواجه مسيح الله "صديقي"

مسوول ارتباطات - برنامه هاي آموزشي و مسوول ماهنامه الكترونيكي موسسه مطالعات اقتصادي و حقوقي افغانستان (AELSO)

صفحات الكترونيكي و اجتماعي ما: www.AELSO.org || aelso@aelso.org || www.facebook.com/aelso1 || www.twitter.com/AELSO2

شماره هاي تماس ما: +93 (0) 788901105 || +93 (0) 202106349 || +93 (0) 700253216

د افغانستان د اقتصادي او حقوقي مطالعاتو موسسه
موسسه مطالعات اقتصادي و حقوقي افغانستان
Afghanistan Economic & Legal Studies Organization

منابع ماهنامه

- 1- www.toloneews.com
- 2- <http://1sada.com>
- 3- www.bbc.co.uk/news
- 4- www.thebanker.com
- 5- www.dawn.com
- 6- www.bokhdinews.com
- 7- www.avapress.com
- 8- www.wadsam.com